

Vort svar er ganske klart, at vi skal blande os. Jorden tilhører som bekendt os alle sammen. Plantearter og dyrearter skal beskyttes, menneskene i producentlandene ligeså, derfor miljøklausuler.

Miljøklausulerne behøver ikke nødvendigvis at være en del af WTO-aftalerne; de kan stå i andre internationale aftaler, men det må stå fast i WTO, at sådanne regler lovligt kan bringes i anvendelse. Det er i øvrigt en stor fordel, hvis sådanne regler aftales bredt internationalt. De skal især have udviklingslandenes accept, da det ellers meget let vil kunne opleves som protektionisme.

Også ved de sociale klausuler rejser spørgsmålet sig: Har vi ret til at blande os i andre landes behandling af arbejdstagerne?

Efter vor opfattelse er svaret ja, vel at mærke når vi holder os til de grundlæggende arbejdstagerrettigheder, som de er formuleret af ILO, og som har karakter af menneskerettigheder. Jeg tænker her på retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger, forbud mod slaveri og tvangsarbejde, konventionen om børnearbejde og konventionen om diskriminering og lige løn for lige arbejde, de samme emner, som er nævnt i den henvendelse, som medlemmerne af Folketinget har fået fra AC, FTF og LO.

Når landene ikke lever op til ILO-konventionerne – og det står jo desværre skralt til nogle steder – må det være medholdeligt at foretage handelsmæssige skridt i WTO. Men – og det vil jeg gerne understrege – også ved formuleringen af sådanne regler er det afgørende, at disse ikke alene udføres af de rigeste lande; alle må i videst muligt omfang være med hertil; det er forudsætningen for en bred accept.

Det er væsentligt, at klausulerne, uanset om vi her taler om miljøklausulerne eller de sociale klausuler, ikke permanent rammer landenes handel. De skal kombineres med teknisk og finansiel støtte til de pågældende lande, så der kan foretages en omstilling.

Endelig må der ikke kun være tale om handelsrestriktioner. Der bør også, som det fremgår af EU's sidste tiltag omkring de generelle toldpræferencer, være plads til at belønne lande, som overholder klausulerne, med lavere told og dermed øget adgang til handel.

Jeg skal slutte med at udtrykke Socialdemokratiets klare støtte til den foreslåede dagsorden. Den fører dansk politik ind på et aktivt spor i WTO, hvad angår miljøklausuler og sociale klausuler, uden efter vor opfattelse at falde

i den protektionistiske grøft, som desværre jo altid truer ved sådanne tiltag.

Vi glæder os meget til at bidrage til virkeliggørelsen af dagsordenens indhold.

Charlotte Antonsen (V):

Hvordan vi i den rige del af verden bedst hjælper ulandene til at forbedre deres sociale forhold, deres arbejdsmarkedsforhold og deres miljø, er, hvad debatten i dag drejer sig om.

Venstre har naturligvis et klart ønske om, at mennesker i ulandene får forbedrede levevilkår – der er vel næppe nogen, der ønsker det modsatte – og vi er heller ikke i tvivl om, at det i ulandene ikke er manglende vilje, men manglende økonomisk formåen, der hindrer socialt, arbejdsmarkeds-mæssigt og miljømæssigt fordelagtige vilkår. Det, der er det store politiske spørgsmål, er, hvordan vi bedst muligt sikrer en positiv udvikling, og hvordan vi gør det hurtigst muligt – sikrest ved, som SF har været inde på, at pålægge de fattigste lande nye regler, eller sikrest ved at give grobund for produktion og arbejdspladser i de pågældende lande.

I Venstre er vi ikke i tvivl om, hvad der spiller den største rolle for disse lande. Det er landenes vækstmuligheder. Mere velstand er grundlaget for en positiv social og miljømæssig udvikling. Ønsket om forbedret velstand sikres for os at se bedst ved for det første markedsøkonomi, altså det, at man bevæger sig fra planøkonomi, som har været det typiske i de fattigste lande, og til markedsøkonomi. Der tror vi faktisk på, at det skift, der har været siden 1986, hvor 60 tidligere planøkonomiske lande er blevet liberaliseret, det skift i retning af markedsøkonomi forventer vi faktisk vil have størst betydning for ulandenes velstand og dermed også for de emner, vi taler om i dag.

Det andet punkt, det næstvigtigste for ulandene, er, at vi åbner vore markeder, altså giver frihandel. Der har vi som bekendt lige lavet en GATT-aftale, der træder i kraft her i 1995, hvor vi reducerer toldmurene i verden. Det er klart, at hvis disse nye markedsøkonomier skal have en mulighed for at øge velstanden, må vi åbne vore markeder, og vi har taget et skridt i GATT i den retning.

Dernæst kommer ting som direkte investeringer, altså at rige lande investerer i de fattigste lande. Når vi taler om frihandel og direkte investeringer, så er det vigtigt, at vi ved hjælp af internationale regler ikke undergraver ulandenes komparative fordele. Vi kan meget let ved at